

LES DUES CARES DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE A LA SANITAT

Dra. Carme Valls-Llobet.

CENTRE D'ANALISI I PROGRAMES
SANITARIS. CAPS.

caps@pangea.org

Dones objecte de mercat

- Farmacèutic: Cultura de la pastilla.
- Para-farmacèutic: Dependència de suplementes. Molt cars.
- Dependència de bellesa i cura del cos, ha canviat la forma de accedir al sistema sanitari.
- La salut i la seva conservació, s'han convertit en la nova forma ideal de viure per moltes dones.

Violència de gènere: exercici del poder sobre el cos de les dones

- Avortaments selectius o feminicidis: Falten 100 milions de dones.
- Mutilació genital. 70 milions de dones / Cirurgia estètica. (Labioplastia).
- Maltractaments físics i psíquics.
- Violacions.
- Agressions corporals amb NTR.
- Cossos esborrats: vel/Burka/Maquillatge-màscara. Assassinats. Prostitució.
- Cossos malalts: Anorèxia, Bulímia, Depressió.

La violència i els professionals sanitaris.

- IDENTIFICAR I DIAGNOSTICAR LES SITUACIONS DE VIOLÈNCIA.
- ACOMPANYAR AMB SEGURETAT LES PERSONES AFECTADES PER VIOLÈNCIA.
- IDENTIFICAR I CANVIAR LES PROPIES ARRELS DE VIOLÈNCIA I ELS ESTEREOTIPS DE GÈNERE.

LA VIOLENCIA CONTRA LES DONES ES UN PROBLEMA DE SALUT PUBLICA

- Acord del Parlament de Catalunya (2003).
- Formació a l' Atenció Primària.
- Més de 2.500 denúncies, de les 5.000 presentades durant 2003 ho van ser amb el suport del sistema sanitari.
- El risc de presentar denúncies si no hi ha serveis socials, ni suport econòmic.

“TE DOY MIS OJOS” Iciar Bollaín

- La primera responsabilitat d'una professional o institució és protegir a la víctima.
- La mortalitat en part es deu a errades en la protecció legal i social.
- No es pot reduir a controlar l'ira.
- El que rep una víctima de maltractaments ha d'estar format adequadament.

Ètica de l'abordatge sanitari

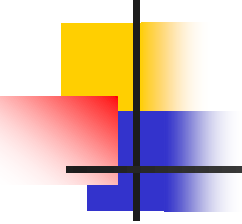
- Confidencialitat de les dades.
- Privacitat de les entrevistes.
- Acompanyar i escoltar. No agredir la intimitat.
- Buscar la protecció de la víctima amb contactes amb la Fiscalia.
- Contactar amb el circuit de suport més proper.
- No implicar subjectivitats o problemes personals en l'abordatge de les situacions. No jutjar.

Conductes negatives del professional sanitari

- Pot provocar iatrogenia .
- Els sedants poden deixar a la dona més indefensa i augmentar la mortalitat.
- Pot confondre els símptomes amb veritables malalties .
- Pot pensar que només té "serotonina" baixa.
- Perpetuar relacions de poder i de submissió.

RESULTATS NEGATIUS DE LA INCORRECTA INTERVENCIO SANITARIA

-
-
- CRONIFICAR.
 - PSIQUIATRITZAR.
 - INVISIBILITZAR.
 - CULPABILITZAR.
 - SEDAR I ADORMIR A LES DONES.
 - NO FER-LA PENSAR

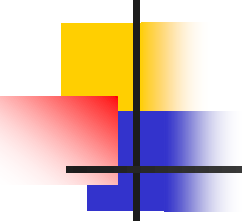
LA DOBLE CARA DE LA VIOLENCIA EN LA ASISTENCIA SANITÀRIA.

- EN LA INVESTIGACIÓ BIO MÈDICA.
- EN L'ACTE MÈDIC.
- EN EL MOMENT DE REALITZAR LES EXPLORACIONS I ELS DIAGNÒSTICS.
- EN ELS TRACTAMENTS. MEDICALITZACIÓ DEL QUE NO ÉS, I FALTA DE TRACTAMENT DEL QUE ÉS.

MICROVIOLENCIES SANITARIAS (Luis Bonino 1999 – Carme Valls-Llobet 2009)

- Petits, quasi imperceptibles controls i abusos de poder quasi normalitzats que els metges/esses executen permanentment.
- Són hàbils arts de domini, maniobres que sense ser molt notables, limiten i violenten, insidiosa i reiteradament el poder personal,
- l' autonomia i l'equilibri psíquic de les dones i homes, atacant la democratització de les relacions.
- Invisibles i per tant impunes.

**La absència d'investigació
específica en la salut de les
dones ha fet **INVISIBLES** per la
ciència mèdica
els aspectes biològics, clínics,
psicològics, socials, culturals i
mediambientals de les
diferències.**

VIOLENCIES A L'ACTE MÈDIC-SANITARI.

- LIMITACIÓ DE LA COMUNICACIÓ.
(Invisibles).
- RELACIÓ DE SUPERIORITAT -INFERIORITAT.
(Inferiors).
- Aïllament DE L'EXTERIOR. NO POT PRENDRE DECISIONS AUTÒNOMES. (Posseïdes i controlades).
- DESTRUCCIÓ: SER MALALTES, EN LLOC D'ESTAR MALALTES.

RELACIONS DE SUPERIORITAT- INFERIORITAT.

- Negació de l'escolta de símptomes i experiències personals.
- NEGAR els símptomes del/la pacient.
- ("Això no ho pot donar").
- Separació amb la taula al mig. No exploració física.
- Desqualificacions -Desvaloritzacions.
- Culpabilització.

LIMITACIÓ DE LA COMUNICACIÓ.

- No aixecar-se a donar la ma del/la pacient.
- No mirar als ulls a la persona que parla.
- No escoltar.
- Mirar l'ordinador mentrestant parla el/la pacient.
- No respondre les preguntes que li fan.
- El llenguatge com separació i control.

AILLAMENT DEL EXTERIOR. NO POT PRENDRE DECISIONS AUTÓNOMES

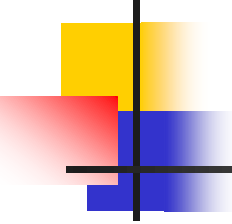
- El llenguatge verbal i no verbal com instrument de control.
- Desqualifica a altres professionals en els que la persona confia, discutint la seva perícia a través de la/el pacient.
- Ordena el tractament. No permet preguntes. No consentiment informat.

DESTRUCCIÓ A TRAVÉS DEL LLENGUATGE

- “El seu dolor se’n anirà quan surti amb els peus per davant”.
- “Em diuen que la depressió la tindrè sempre i miro de acostumar-me”.
- “Lo que vostè te es Fibromiàlgia i no necessita cap anàlisis” (Després es va diagnosticar per analítiques un Hiperparatiroidisme secundari a Dèficit de Vitamina D i una anèmia per ferropènia).

VIOLENCIES EN ELS PROCESOS DE DIAGNÒSTIC.

- Invisibilitzar els diagnòstics: Suposar que els riscos i morbiditat de homes i dones són iguals, quan són diferents
- Considerar que hi ha diferències biològiques o psicològiques quan hi ha similituds.
- Invisibilitzar les queixes i símptomes.
- Minimitzar o maximitzar.
(MEDICALIZAR) patologia femenina i dades de laboratori, sense base científica.
- Paradigma reduccionista de etiologies o crear incorrectament causa - efecte.

MEDICALITZACIÓ DE LA SALUT MENTAL

- En primera consulta és molt més probable que s'administrin psicofàrmacs a les dones.
- A partir de 2003 els psicofàrmacs són els primers fàrmacs que augmenten la factura farmacèutica a l'estat espanyol.(MSC).
- 300.000 euros/anuals a Catalunya. Un 85% destinats a dones.

VIOLACIO DELS PRINCIPIS ETICS EN ACTE SANITARI.

- Violació del principi d'autonomia.
- Violació del principi de respecte físic.
- Violació del principi de respecte sexual.
- Violació del principi de justícia.
- Violació del principi d'integritat.

Moltes dones no reconeixen les situacions de violència.

- 120 dones que no havien puntuat en el qüestionari d'abusos general, van donar respostes afirmatives quan van veure de que es tractava la violació de principis ètics.
- Las patients no perceben com una violació de principis ètics, conductes que per freqüentes es consideren "normals", como que no se les escolta en el acte mèdic, o que no se'ls doni temps per considerar diverses opcions terapèutiques o exploratòries

Que es Violència estructural?

- La violència estructural és un procés silent que impedeix que els individus i els grups professionals s'adonin de la seva veritable potencial.
- Per exemple els professionals sanitaris desobecen moltes vegades els principis ètics però no s'adonen d'això i no sempre són percebuts com violacions per les / els pacients.
- Katrina Swahnberg argumenta que ni les pacients ni els professionals es donen compte de les violacions efectuades en els exemples del qüestionari perquè els dos grups estan sotmesos a la violència estructural.

LA SENSACIÓ D'ESTAR ANULADES.

- Després dels estudis anteriors la professora Swahnberg va decidir realitzar un estudi qualitatiu [i] entre les dones sueques que havien manifestat aquests abusos en l'assistència sanitària.
- Com a resultat del seu estudi ha obtingut quatre categories de sensacions que es repeteixen en totes les entrevistes efectuades:
 - la sensació de pèrdua de poder,
 - la sensació de ser ignorada,
 - la sensació d'haver experimentat falta d'atenció o cura i
 - la falta d'empatia.

[i] Swahnberg K, Thapar-Björkert S y Bertero C. Nullified: Women's perceptions of being abused in health care. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, September 2007; 28(3): 161-167

CONCLUSIO

- La violència contra les dones és un fenomen de sempre, que ara s'ha fet visible.
- Abans de denunciar totes les dones han d'estar informades i ja tenir suport, jurídic, psicològic i social.
- Hi ha moltes formes de violència a la vida quotidiana i a l'acte mèdic.

MOLTES GRACIES PER LA SEVA ATENCIÓ

- www.caps.cat
- caps@pangea.org

REVISTA MUJERES Y SALUD.

- <http://ww.mys.matriz.net>

SALVEM LA REVISTA MYS.